

KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI

EWELINA I MARCIN GRUSZCZYŃSCY s.c.

ul. W. Świadka 1/15, 35-310 Rzeszów

tel. 813-35-27-609, 602-294-131, 602-494-826

sk. 1001 w p. 202-40 gmin@konserwacja.pl

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

**KAMIENNE SCHODY (PIASKOWIEC) Z LASTRIKOWYMI SPOCZNIKAMI PROWADZĄCE
NA PIERWSZE PIĘTRO WE WNEȚRZU PAŁACU KOŁŁATAJÓW
W WIŚNIOWEJ.**

Rzeszów, listopad 2020 r.

mgr Marcin Gruszczyński

Marcin Gruszczyński
Konservator Dziel Szuki

KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI

EWELINA I MARCIN GRUSZCZYŃSCY s.c.

ul. W. Świadka 1/15, 35-310 Rzeszów

tel. 602-494-826, 602-294-131

NIP: 813-35-27-609, REGON 180280190

Z up. Świętokrzyskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków
w Kielcach

mgr Leszek Podgórski
Kierownik Delegatury

**ŚWIĘTOKRZYSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
W KIELCACH
DELEGATURA W SANDOMIERZU**

DS.N.AiB.5142.48.2020

Sandomierz, 27. 11. 2020 r.

DECYZJA Nr 372 / A / 20

Na podstawie art. 36 ust. 1, pkt 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. 2020 poz. 282), § 13 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. 2018, poz. 1609 z 22 sierpnia 2018 roku), art. 29 ust. 4, art. 39 ust. 1 ustawy Prawo Budowlane (Dz. U. 2019 poz. 1202 z późn. zm.) oraz art. 104 kpa (t. j. Dz. U. 2020 poz. 256),
na wniosek Gminy Staszów, ul. Opatowska 31, 28-200 Staszów (wpłynął: 23.11.2020 r.),

**Kierownik Delegatury w Sandomierzu
Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków**

P O Z W A L A

Gminie Staszów, ul. Opatowska 31, 28-200 Staszów

na prace konserwatorskie kamiennych schodów z lastrykowymi spocznikami oraz prace remontowe „Renowacja pałacu w Wiśniowej – III etap”,

na podstawie załączonego do wniosku programu prac konserwatorskich oprac. przez kons. dzieł sztuki Marcina Gruszczyńskiego i projektu oprac. przez mgr inż. Andrzeja Brachę, upr. nr KL/261/87.

Warunki konserwatorskie:

- Kierownik budowy albo inspektor nadzoru inwestorskiego musi spełniać wymagania, o których mowa w art. 37c ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
- Wykonawca prac konserwatorskich musi spełniać wymagania, o których mowa w art. 37a tejże ustawy.
- Wnioskodawca zobowiązany jest do przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia robót budowlanych, a w toku robót budowlanych na 14 dni przed dokonaniem zmiany tych osób:
 - imienia, nazwiska i adresu osoby kierującej robotami budowlanymi albo sprawującej nadzór inwestorski,
 - dokumentów potwierdzających spełnienie przez te osoby wymagań, o których mowa w art. 37a i c ustawy,
 - oświadczenia o przejęciu przez te osoby obowiązku kierowania robotami budowlanymi albo wykonywania nadzoru inwestorskiego.

Termin ważności pozwolenia: do 31. 12. 2022 r.

KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI

EWELINA I MARCIN GRUSZCZYŃSCY S.C.

ul. Świadka 1/15, 35-310 Rzeszów
tel. 602-494-826, 602-294-131
NIP: 813-35-27-609, REGON 180280190

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

KAMIENNE SCHODY (PIASKOWIEC) Z LASTRIKOWYMI SPOCZNIKAMI PROWADZĄCE
NA PIERWSZE PIĘTRO WE WNETRZU PAŁACU KOŁŁATAJÓW
W WIŚNIOWEJ.

WIŚNIOWA 111, 28-200 STASZÓW

OBRĘB 261207_5- STASZÓW

JEDNOSTKA EWIDENCYJNA WIŚNIOWA 261207_5.0029

działka nr. Ewidencyjny 592

OPRACOWANIE:

mgr Marcin Gruszczyński

konservator dzieł sztuki

KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI

EWELINA I MARCIN

GRUSZCZYŃSCY S.C.

ul. W. Świadka 1/15

35-310 Rzeszów

mgr Marcin Gruszczyński

Konservator Dzieł Sztuki

KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI

EWELINA I MARCIN GRUSZCZYŃSCY s.c.

ul. W. Świadka 1/15, 35-310 Rzeszów

tel. 602-494-826, 602-294-131

NIP: 813-35-27-609, REGON 180280190

FOTOGRAFIE:

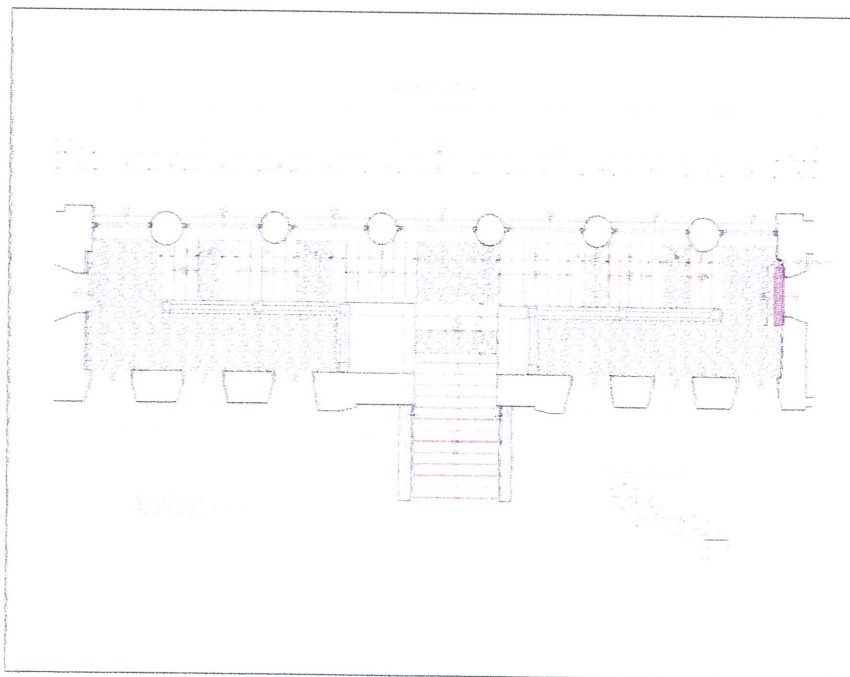
mgr inż. Andrzej Bracha

Rzeszów, listopad 2020 r.

1. HISTORIA I CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU.

Pałac Koffłatajów usytuowany jest w miejscowości Wiśniowa, w gminie Staszów, w województwie świętokrzyskim. Pierwsza wzmianki o tej miejscowości pochodzą z XIII wieku. Wiśniowa była wtedy własnością Piotra Bogorii Skotnickiego. Kolejnymi właścicielami wsi był ród Tarnowskich i Jastrzębców. Po rodzie Jastrzębców miejscowość przechodziła w ręce Tęczyńskich, Łaskich i Dymitrowskich, a w XVII wieku na długi okres stała się własnością Tarłów. Tarłowie na miejscu spalonego podczas wojen szwedzkich drewnianego dworu wzniesionego jeszcze przez Dymitrowskich wzniesli murowaną rezydencję. Na początku wieku XVIII pałac przebudował Adam Tarło. Około 1788 roku starosta trześniowski Rafał Koffłataj żeni się z kasztelanką sanocką Grabowską z domu Tarło i właśnie wówczas pałac w Wiśniowej przechodzi w jego ręce. Koffłataj przebudowuje pierwotną budowlę wzniesioną przez Tarłów, do alkierzy dostawia ryzalit z kolumnadą. W XIX w. kolejna przebudowa pałacu powoduje wzniesienie w miejscu portyku dwuramiennej klatki schodowej. Przebudowa, tym razem dziewiętnastowieczna, portyk zlikwidowała, umieszczając w nim dwustronną klatkę schodową, dostępną z sieni trzecim ramieniem, prostopadłym do pozostałych dwu. W 1859 roku Koffłatajowie sprzedają majątek Piotrowi Jakubowskiemu, następnie trafia on w ręce Wielopolskich, Wiesiołowskich Rudnickich, a do czasów II wojny światowej pozostawał w rękach rodziny Orsettich. Frontowa elewacja pałacu udekorowana została boniowaniem, na jej osi znajduje się płytki ryzalit zwieńczony trójkątnym szczytem. Dach nad pałacem ma budowę czterospadową, południowa połać została wydłużona na boczne skrzydła budowli przykrawając je trójpółaciowo. W czasie II wojny światowej pałac uległ poważnym zniszczeniom. Odbudowany został w latach 60-tych XX w. i przeznaczony na cele edukacyjne.

Pałac w Wiśniowej wpisany jest do Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego pod nr rej.: A.894/1-4 z 20.12.1957, z 28.01.1959, z 15.04.1967 i z 15.04.1985. Klatka schodowa składa się z głównego ciągu schodów usytuowanego na osi budynku (w kierunku południowo-zachodnim) oraz dwóch, węższych ciągów schodów odchodzących poza arkadą wejściową na prawo i lewo. Obecne kamienne schody powstały prawdopodobnie w II poł. XIX wieku podczas przebudowy pałacu. Na bokach schodów głównych osadzone są współczesne, metalowe barierki. Przy schodach bocznych zachowały się parapety na podmurówce i balustrada, wykonane ze zbitego wapienia morawickiego. Na końcu schodów głównych i w połowie schodów bocznych znajdują się prostokątne spoczniki (dwa w schodach głównych, cztery w schodach bocznych).

Rzut przedstawiający zakres powierzchni schodów i powierzchni lastrykowych klatki schodowej.

2. TECHNIKA WYKONANIA.

Stopnie i podstopnice schodów wykonane zostały z szarego piaskowca. Powierzchnia kamienia została opracowana metodami kamieniarskimi, krawędzi zewnętrzne stopnic wyprofilowano w formie półwałka z płaskim fazowaniem u dołu. Osadzone są w ścianach prawdopodobnie z użyciem zaprawy wapiennej. Łączenia stopnic i podstopnic wypełnione są fugą mineralną. Na powierzchniach spoczników, prawdopodobnie w miejscu pierwotnej posadzki wykonano wylewki z szlifowanego szarego lastriko (z wypełniaczem czarnym bazaltowym i białym marmurowym na szarym cemencie).

Powierzchnie kamienne i lastrykowe bocznych schodów.

3. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ.

W związku z ponad stuletnim intensywnym użytkowaniem kamienne schody i lastrykowe spoczniki uległy znacznym zniszczeniom. Ich stan niesie konieczność przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich o charakterze technicznym i estetycznym. Jako główne zniszczenia zakwalifikować można liczne ubytki formy spowodowane uszkodzeniami mechanicznymi i pękaniem kamienia i powierzchni lastrykowej w miejscach naturalnie osłabionych. Wieloletnie, niewłaściwe zabiegi pielęgnacyjne powierzchni kamienia polegające na jej czyszczeniu detergentami i pokrywaniu środkami woskowymi spowodowały mocne ściemnienie powierzchni i powstanie zewnętrznej warstwy uszczelniającej naturalne pory kamienia. Ubytki mechaniczne były w trakcie remontów wnętrza niewłaściwie uzupełniane z użyciem zaprawy cementowej. Drobne spękania kamienia i powierzchni lastrykowej powiększały się z czasem, pod wpływem wody używanej do mycia powierzchni ulegały wypłukiwaniu i powodowały osłabienie wewnętrznych warstw materiału. Czynnikiem ten spowodował łuszczenie się warstw kamienia i powstanie licznych wżerów, prowizorycznie uzupełnianych zaprawą cementową.

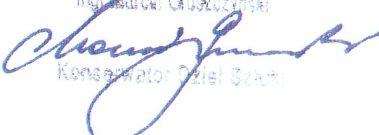
4. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE.

Zakłada się przywrócenie pierwotnego stanu technicznego i estetyki kamiennych schodów i lastrykowych spoczników. Niezbędne będzie przeprowadzenie szeregu zabiegów technicznych w celu zabezpieczenia powierzchni na przyszłość przed wpływem niszczących czynników biologicznych, chemicznych i fizycznych. Przed przystąpieniem do prac wykonana zostanie dokumentacja fotograficzna oraz niezbędne badania petrograficzne. Na wstępie z powierzchni kamiennej i lastrykowej usunięte zostaną wtórne wstawki i kity cementowe. Kolejno powierzchnie zostaną odkurzone i odczyszczane z zabrudzeń metodami chemicznymi po wcześniejszym wykonaniu prób. Kamień i lastriko zostanie zdezynfekowane i wzmocnione strukturalnie

rozpuszczalnikowymi środkami krzemianowymi. Następnym zabiegiem będzie iniekcja spękań klejenie odłamanych elementów kamienia i lastriko. W miejscach dużych ubytków, ze względu na użytkową funkcję powierzchni wmontowane zostaną konstrukcje z prętów nierdzewnych wzmacniające strukturę kitów mineralnych. Największe ubytki kamienia zostaną uzupełnione taszlami z materiału tożsamego z uzupełnianym oryginałem. Rekonstrukcja mniejszych ubytków formy schodów i lastrykowych spoczników wykonana zostanie z użyciem mas mineralnych z odpowiednim wypełniaczem i pigmentami. Spoiny elementów kamiennych uzupełnione zostaną gotowymi masami mineralnymi o odpowiedniej dla pierwotnej kolorystyce. Po wysezonowaniu kitów i spoin ich powierzchnia będzie scalona kolorystycznie do lokalnej barwy kamienia. Na koniec powierzchnia kamienia i lastriko zostanie zabezpieczona kilkukrotnie hydrofobizującymi środkami krzemianowymi i oddana do użytkowania. Prace konserwatorskie prowadzone będą przez uprawnionych wykonawców, sporządzona zostanie fotograficzna i opisowa dokumentacja przeprowadzonych zabiegów według obowiązującego schematu.

5. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.

1. Zabezpieczenie terenu prac konserwatorskich przed osobami postronnymi.
2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i pomiarowej obiektu przed konserwacją.
3. Wykonanie wstępnych badań petrograficznych.
4. Mechaniczne usunięcie wtórnych kitów i taszli kamiennych.
5. Mechaniczne usunięcie fragmentów zniszczonych spoin mineralnych przy użyciu dłut.
6. Odkurzenie powierzchni kamienia i lastriko.
7. Odczyszczenie powierzchni kamienia i lastriko z zabrudzeń i wosku z użyciem rozpuszczalników (benzyna ekstrakcyjna, aceton) i środków do usuwania nawarstwień (Remosol, Scansol, Levis).
8. Chemiczne usunięcie przebarwień kamienia metodą ekstrakcji z użyciem okładów (perhydrol, wodny roztwór kwasu szczawiowego 5-10%).
9. Ewentualne chemiczne usunięcie ciemnej patyny z powierzchni kamienia z użyciem okładów celulozowych nasączonych ok. 5% roztworem wodnym kwasu HF. Okłady nałożone zostaną na czas ok 5 minut, po ich usunięciu powierzchnia zostanie obficie spłukana wodą pod ciśnieniem.
10. Odsolenie powierzchni kamienia metodą swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska (okłady z pulpy celulozowej z wodą demineralizowaną).
11. Dezynfekcja powierzchni kamienia metodą natrysku z użyciem środka biobójczego (Remmers BFA, Sto Fungal).
12. Impregnacja wzmacniająca powierzchni kamienia i lastriko z użyciem rozpuszczalnikowych środków krzemianowych (Remmers KSE, Sto Grundex).
13. Iniekcja spękań i klejenie odłamanych fragmentów kamienia z użyciem żywicy epoksydowej (np. Epidian 5 z utwardzaczem Z1).
14. Ewentualne wklejenie taszli z kamienia o właściwościach zbliżonych z oryginalnym z użyciem żywicy epoksydowej (np. Epidian 5 z utwardzaczem Z1).
15. Miejscowe uzupełnienie ubytków formy elementów kamiennych z użyciem masy mineralnej (Remmers Restauriarmortel, Atlas Złoty Wiek) o barwie tożsamej z kolorem kamienia.
16. Miejscowe uzupełnienie ubytków powierzchni lastriko z użyciem masy mineralnej (cement biały, pigmenty, wypełniacz bazaltowy i marmurowy) o barwie tożsamej z kolorem kamienia.
17. Uzupełnienie zniszczonych spoin z użyciem masy mineralnej (np. Remmers Fugenmortel lub masy biały cement- wapno gaszone -piasek, barwionej na kolor zachowanych fug pierwotnych).
18. Miejscowe scalenie kolorystyczne niemożliwych do usunięcia przebarwień kamienia z użyciem wodnego roztworu spoiwa krzemianowego i pigmentów mineralnych.
19. Zabezpieczenie powierzchni kamienia i lastriko środkiem hydrofobowym (Remmers Funcosil SNL lub Sarsil Kamień) metodą dwukrotnego malowania „mokre w mokre”.
20. Uprzątnięcie terenu prac.
21. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej według obowiązującego schematu.

mgr Marcin Gruczołyński

Konservator Dział Sztuki

*Fot. 1,2. Klatka schodowa (XLX/XX w.) we wnętrzu Pałacu Kockińskich w Wiśniewie. Stan przed konserwacją.
Fot. A. Bracha 2020 r.*

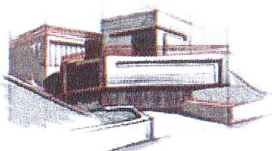
*Fot. 3, 4. Klatka schodowa (XIX/XX w.) we wnętrzu Pałacu Kottłajów w Wiśniowej. Stan przed konserwacją.
Fot. A. Bracha 2020 r.*

Fot. 5, 6. Klatka schodowa (XIX/XX w.) we wnętrzu Pałacu Kottłajów w Wiśniowej. Stan przed konserwacją, zbliżenia zniszczeń powierzchni kamiennej i lastrykowej. Fot. A. Bracha 2020 r.

Fot. 7, 8. Klatka schodowa (XIX/XX w.) we wnętrzu Pałacu Kottłagów w Wiśniewie. Stan przed konserwacją, zbliżenia zniszczeń powierzchni kamiennych. Fot. A. Bracha 2020 r.

USŁUGI BUDOWLANO-PROJEKTOWE

mgr inż. Andrzej Bracha

Staszów, ul. Wschodnia 13/14

tel: 15 864 25 81

OPIS PRAC REMONTOWYCH

REMONT „ RENOWACJA PAŁACU W WIŚNIOWEJ – III ETAP”

Inwestor : **GMINA STASZÓW**
ul. Opatowska 31
28-200 STASZÓW

Adres budowy: **WIŚNIOWA 28-200 STASZÓW**
OBRĘB 261207_5- STASZÓW
JEDNOSTKA EWIDENCYJNA WIŚNIOWA 261207_5.0029
działka nr. Ewidencyjny 592

Autor opracowania:

mgr inż. Andrzej Bracha Nr upr. KL/261/87

Listopad 2020

Z up. Świętokrzyskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków
w Kielcach

mgr Leszek Polanowski
Kierownik Delegatury

REMONT „RENOWACJA PAŁACU W WIŚNIOWEJ – III ETAP”

OPIS TECHNICZNY

REMONT – RENOWACJA OBEJUJE

- Pomieszczenia wewnętrzne pałacu
- Zagospodarowanie terenu wokół pałacu

REMONT KAMIENNYCH SCHODÓW wewnętrznych –Zgodnie z programem prac konserwatorskich opracowanym przez Marcina Gruszczyńskiego –Konserwatora dzieł sztuki

REMONT POMIESZCZEŃ WEWNĘTRZNYCH NA PIĘTRZE- pomieszczenie 2/4

- Rozebrać istniejącą posadzkę z desek
- Oczyszczyć i uzupełnić podłogę
- Wykonać nową posadzkę z parkietu drewnianego dębowego z cokołami drewnianymi
- Parapety wewnętrzne z lastryka oszlifować
- Wykonać nową instalację elektryczną wraz z montażem nowych żyrandoli oświetleniowych
- Schować pod tynk istniejące przewody teletechniczne. Gniazda komputerowe wkuć w ściany
- Uzupełnić tynki po pracach elektrycznych
- Wykonać malowanie farbami akrylowymi
- Zlikwidować lamperię olejną w pomieszczeniu

REMONT POMIESZCZEŃ WEWNĘTRZNYCH NA PIĘTRZE- pomieszczenie 2/6

- Rozebrać istniejącą posadzkę z desek
- Oczyszczyć i uzupełnić podłogę
- Wykonać nową posadzkę z parkietu drewnianego dębowego z cokołami drewnianymi
- Parapety wewnętrzne z lastryka oszlifować
- Uzupełnić tynki po pracach elektrycznych
- Wykonać malowanie farbami akrylowymi
- Wymienić istniejący wyłaz na dach na nowy –z zabezpieczeniem p-poz EI 30

REMONT POMIESZCZEŃ WEWNĘTRZNYCH NA PIĘTRZE- KORYTARZ, SALA 2/3 , 2/10

- Wymienić zamontowane żyrandole na nowe

REMONT POMIESZCZEŃ WEWNĘTRZNYCH NA PIĘTRZE- KLATKA SCHODOWA

- Zabudować luksfery przy klatce oknami PCV z szybą mleczną
- Zlikwidować lamperię olejną
- W miejscu skutych spoczników z lastryka wkleić płyty z kamienia o właściwościach zbieżnych z oryginałem z użyciem żywicy epoksydowej
- Wykonać malowanie farbami akrylowymi ścian i sufitów
- Parapety z lastryka oszlifować
- Wykonać podesty drewniane przy wejściu do pomieszczeń 2/6 , 2/7
Z drewna dębowego wymiarach 0,35x 1,8m i pomalować w kolorze drzwi
- Pomalować balustrady schodowe z poziomu parteru

~~PRACE ZEWNĘTRZNE~~

- Wykonać podesty- spoczniki z piaskowca przed wejściem głównym – o wymiarach 2,85m x1,0 m i przed wejściem do pomieszczenia 1/7 o wymiarach 1,5 x 1,0 m
- Wykonać odwodnienie z rur deszczowych od strony frontowej / podziemne/ . Wody odprowadzić na tereny zielone działki w formie drenażu
- Wykonać izolację przeciw wodną piwnicy znajdującej się przed wejściem głównym do budynku. W tym celu
 - Rozebrać utwardzenie terenu nad piwnicą
 - Odkopać ściany piwnic
 - Oczyszczyć powierzchnie ścian i uzupełnić tynkiem
 - Wykonać izolacje pionowe bitumiczne
 - Wykonać izolacje pionowe z papy termozgrzewalnej
 - Wykonać izolacje pionowe z folii kubełkowej
 - Wykonać izolacje poziome z membrany bitumicznej nad pomieszczeniami piwnic

- Wykonać Utwardzenie terenu / zgodnie z załącznikiem graficznym / z płyt granitowych nieszlifowanych o wymiarach 30x30 cm grubości 6 cm na nowych warstwach pod posadzkowych . Utwardzenie zakończyć obrzeżami granitowymi. Istniejące utwardzenie z trylinki betonowej zdemontować.

Uwagi końcowe: materiały powinny odpowiadać odpowiednim normom i posiadać atesty. Roboty budowlane winny być wykonane zgodnie z warunkami technicznymi oraz obowiązującymi przepisami i normami.

mgr inż. Andrzej Bracha
"Uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno
budowlanej do kierowania, nadzoru i kontrolowania robót
budowlanych oraz projektowania i nadzoru nad
konstrukcją i budowlanymi
- Sporządzanie i zatwierdzanie architektonicznych i technicznych
- Inwentaryzacja i gospodarcza" Nr ewid. KL. 291/07.